

te zetten mislukt – nadien waren de *parties* van Bergsma en Brocx en was Lapod ingezet, maar als resultaat van dat alles waren van Brocx slechts een of twee telegrammen ontvangen met de mededeling dat de omstandigheden op Java veel moeilijker waren dan voorzien en dat hij zijn zender had vernield. Noch Bergsma, noch Brocx, noch Lapod waren op de afgesproken ontmoetingsplaatsen verschenen. Men was er voorts niet in geslaagd, Bergsma's marconist Oentoeng aan land te zetten. Van ir. Hees die in juni '42 naar Celebes was weggezeild, was niets vernomen, evenmin van de naar Ceram vertrokken *party*-Nijgh, en de naar de Aroe-eilanden gestuurde Australische *party* had na 8 maart '43 niets meer van zich laten horen. De enige *party* van welke men eind maart wist dat zij nog te velde was, was die van Staverman, maar deze was toen nog vele honderden kilometers van zijn doelgebied verwijderd.

Het kwam er alles tezamen op neer dat de *Section Special Operations* van het *Allied Intelligence Bureau* noch aan MacArthur noch aan de Nederlands-Indische Commissie voor Australië en Nieuw-Zeeland enige informatie van betekenis had kunnen verschaffen.

Hier moest ingegrepen worden, trouwens: Quéré die zich bewust was dat hij faalde, had er al bij schout-bij-nacht Coster op aangedrongen dat hij zou worden vervangen.

*

Voordat wij die ingreep behandelen, dienen wij aandacht te besteden aan een actie met betrekking tot Java die ondernomen is door het hoofd van *Section B (Secret Intelligence)* van het *AIB*, *Captain Kendall*, de man van *MI-6*.

Midden '42, of wellicht iets eerder, opperde in Australië *Sir Vyner Brook*, de uitgeweken *rajah* van Serawak (een deel van Brits-Borneo), het denkbeeld om voor het geheime werk in de Indische archipel en op Malakka inheemsen te gebruiken die een goede kennis hadden van de Islam. Zijn voorstel was een recruteringsmissie naar Saoedi-Arabië te zenden, waar zich immers in Mekka talloze bedevaartgangers bevonden die uit Malakka maar vooral ook uit Nederlands-Indië afkomstig waren. Kendall was hier onmiddellijk in geïnteresseerd: met goedkeuring van het Londense hoofdkwartier van *MI-6* wilde hij enkele tientallen uit Mekka opgehaalde bedevaartgangers naar Indië overbrengen waar zij *intelligence* moesten verzamelen en tegelijk propagandistisch werkzaam